

UN CAS DE DEMENCIA PRECOÇ

per

J. ALZINA I MELIS

El 28 de juliol del 1913 entrà al Manicomi provincial de Girona, procedent de França, desprovist d'antecedents anamnèsics, un home més aviat baix, prim, sense estigmes degeneratius interessants, de sistema pilós moderadament desenrotllat, sense ganglis apreciables al tacte, excepte els inguinals, coix per luxació de la cadera, amb diverses cicatrius degudes verossimilment a eines de tall.

A primer cop de vista ja's notava la seva actitud correcta i a les primeres paraules la perfecta orientació, tant per quant se referia a ell com als altres, al temps i al lloc. Tan prompte va sentir que érem el Director de la casa, ens saludà cortesment, ens digué que ell anava a Barcelona per fer-se guarir la cama pel Dr. Raventós i que en canvi l'havien portat aquí, an el Manicomi, que no era son lloc; aviat, però, el malalt prengué un to oratori i son enraonament començà a embolicar-se, se tornà confós, en certs punts inintel·ligible. A l'interrompre'l amb alguna observació o pregunta, o bé responia judiciosament per breus moments i després prosseguia son discurs anterior, o bé s'excusava: *dispense usted, ahora acabo eso*. En son parlament era d'observar no sols l'èmfasi de la frase i de la manera de dir-la, sinò l'entremesclament de probables records del passat, el ràpid pas d'una cosa a una altra, la falta d'il·lació, cert sentit confós de sa malaltia mental, queixes, incorreccions sintàctiques, certes

idees de grandesa (son pare era un gran personatge, *amigo y reconocido por el célebre Director que todo el mundo le abrazó y lloró, D. Augusto Suárez de Figueroa...*), el desitj veement de que li corretgissin la luxació, la falta d'associacions per consonància i de neologismes i una certa predilecció per determinats mots recercats. El pacient s'expressava de vegades amb aire de comediant, però altres, a l'insistir en la necessitat de curar-se la coixera, resultava evident l'interès, la correspondència del que expressava amb l'estat emocional de moment.

Mostra exacta del parlar d'aquest boig allavors n'és el bocí de la adjunta carta que'ns adreà a poc d'ésser vingut.

Observat i examinat atentament durant els mesos posteriors, sempre se l'ha trobat bé orgànicament, de consciència clara, orientat, d'atenció normal, perspicax (res li defuig de quan passa a devora seu), sense al·lucinacions apreciables, canviant algunes persones (creu regonèixer les seves germanes en dues damisel·les vistes qualche cop), amb memòria bastant exacta, a jutjar per quant diu i amb alguna idea de grandesa. Sol donar bé la mà. És orgullós, propens a emocionar-se i plorar, si bé canvia aviat i fa bromes i riu; ha passat i passa certs dies excitat, cridant, sols una sola paraula basta per posar-lo alegre, sens perjudici de tornar després a cridar. No conserva gran calor per la seva família; de sentiments més complicats no en dona mostra i la seva ètica és la del vagabunde avesat a viure del merodeig sens reparar en escrúpols; de vegades diu que hauria matat a son pare i en el gesticó bé s'hi veu l'habilitat de qui sab manejar el gavinet. Mai s'ha presentat agressiu; al principi va estar algún dia negant-se a menjar; ara obeeix i segueix dòcilment els costums de la casa i si va amb els vestits romputs és perquè *no vol portar roba de morts, que li donguin sa maleta i sos*

diners i es vestirà bé; es renta cada dia. Sovint es fa evident un cert grau d'automatisme; treurà deu voltes seguides la llengua en què se li punxi i li faci mal i el braç romandrà passivament, en posicions incòmodes. Li plau jugar a les cartes, i la perfecció amb què ho fa demostra l'arrelament del costum. Treball no en vol: mai li ha agradat. No ha ofert símptomes de lues, si bé diu que l'ha patida.

En l'actualitat, com al principi, contrasta vivament la relativa integritat i fins finura de la intel·ligència, del judici, amb la confusió, la incoherència, l'amanerament del llenguatge; ara, com abans, el malalt *pronuncia el discurs*, tant si és sol com acompanyat o jugant, gairebé el mateix de quan entrà, amb més o menys calor; una abstinència per ell penosa li fa mesclar en ocasions amb indecències, però claríssims són els dies en què se l'hagi vist mitjanament raonable en l'expressió.

Davant d'un malalt així difícil apar no pensar en la *Sprachverwirtheit* dels alemanys, en aquella curiosa forma de la demència precoç en què la dissolució de la personalitat se manifesta principalíssimament en la paraula. Aquest home té un moderat grau d'estupidesa afectiva: la indiferència, la superficialitat amb què parla de les seves temptatives de suïcidi (la luxació n'és una reliquia), de baralles tingudes, de ferides rebudes o causades ne són la prova. Mes totes les lesions físiques desapareixen en comparació amb el desordre, la pertorbació d'un determinat districte de la voluntat, del destinat a l'exteriorització del pensament, deixant intactes o poc menys les manifestacions de l'activitat espontània.

Manicomi de Salt. Girona.

DIRECCIÓN
DEL
MANICOMIO PROVINCIAL
DE
SALT

Sección de

Núm.

Probeta

Las lágrimas si no la negra, si
la rubia, si... somos mas del

36 G. y no de los Moros y Pasos, y
yo mego el primer, y estoy profugo de
verbiis solistas, que nos dos mujeres de
Milva el Inspector de policía Capitán
que separiza la sangre, si no que
Agosto 1913. De un Tribunal
de Jurados.

Muy señor mío:

De nuevo de esta Carta me alegro
de que vos os encontréis en un buen estado
de salud, en compañía de su Señora Excmo.,
niños y de mas familia, en compañía de
personas de nuestro agrado. Esta es para
decir a vos, su Señoría señor Abrina de que
en el título del onor de vuestra honorable
Carrera de Médico. Si veo de que vuestro
sentimiento, no de ninguna forma, un atrevido,
Si veo en vuestra protección para un desgra-
ciado vos, si serais vos tan amable de mandarme
al Hospital, en el onor del nombre del
señor Doctor de Barcelona Prebentos,
de que me permito sin ofender ni aguarde

ni faltar, á vos de renoubrar d'altres populars
Doctor Ribentós, disignulo en professor d'altres
primero y Segundo Medico Cirujano Del
Hospital de Barcelona, Dire á vos señor
Abrina de que abiendo sido condenado por un
portamonedas á 8 años de prision Dijon Francia
con micongruero Manuel Lopez. Valenciano
Sabino Del Ministro de la Guerra Del Reino
de Valencia, sobre sus hijos y un designado
de vos, le dije al señor jaer solo soy, el es
inocente, de sus promesas: ni una letra durante
30 mes de Celica, Trabajando y aiendo una
suma mensual de 38 á 40 pesetas, es aqui que
con el profesor de dije me parece que el Diario
Universal, propiedad del Exclentisimo D. Salgo
señor Conde de Romanones, me veo que
el Cebre Don Augusto Escritor Director
politico Archito Democrata Libre Independiente
de Figueras, los tres articulos es critico
en dicho Diario que acia llorar al Lector
en el 1908. por el mes de Diciembre, Pido
mil besos perior de modillas á dichas personas y
á vos honorables, Dire á vos de que estaba en
barbes en un postura y por causa de...